

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

- Datblygir gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn yn y plant am gredoau ac arferion Cristnogol a phrif egwyddorion crefyddau eraill drwy ein cynlluniau tymhorol a'n gwersi wythnosol sydd yn cyd-fynd â gofynion y Maes Llafur a'r Fframwaith Sgiliau. Defnyddiwn adnoddau a dulliau cyflwyno a argymhellwyd gan y cyn-ymgyngorydd addysg grefyddol er mwyn cyflwyno'r pwnc yn effeithiol.
- Defnyddir sgiliau meddwl, cyfathrebu a TGCh wrth weithio ar wahanol agweddau o'r pwnc a gwneir defnydd effeithiol a chyson o Asesu ar Gyfer Dysgu i gyfoethogi'r ddarpariaeth.
- Mantesiwn ar ymweliadau gan unigolion arbennigol er mwyn cryfhau cyflwyniadau a dealltwriaeth o wahanol feysydd yn y pwnc e.e o Gymroth Cristnogol, Masnach Deg. Yn ogystal â hyn awn ar ymweliadau addysgol sydd yn cyfoethogi gwaith y dosbarth e.e ymweliad ag eglwysi, cynnal gwasanaethau mewn cartrefi henoed lleol ac ati ac o ganlyniad gall y plant berthnasu yn gadarnach â'r pwnc.
- Mae plant yn datblygu drwy'r ysgol i gyflwyno ymatebion personol ac aeddfed i gwestiynau personol, crefyddol a moesol gan ddangos empathi at eraill.
- Yn y Cyfnod Sylfaen cyflwynir addysg grefyddol drwy gyfrwng straeon, Beiblaidd (e.e Pwllyn) neu Foesol (Cyfres 'pam Tybed?') a defnyddir adnoddau fel straeon a phypedau i ddod â'r gwaith yn fyw a pherthnasol. Mae'r plant yn ymateb yn dda iawn i hyn gan ddatblygu yn gyson i drafod, mynegi barn ac ailadrodd straeon a phrofiadau mewn ffurfiau ysgrifenedig neu weithgareddau llafar.
- Yng Ngyfnod Allweddol 2 cyflwynir 'Cwestiwn Mawr' fel sbardun i gychwyn y gwaith a chaiff y plant gyfleoedd i fod yn rhan o gynllunio gwaith y tymor. Sicrheir cyfleoedd mewn gwersi i fynd ar ôl y trywyddau ymholi drwy ymchwilio, casglu gwybodaeth, creu a dadansoddi holiaduron, edrych ar dystiolaeth weledol ac arteffactau, mynd ar ymweliadau, trafod gyda chyd-ddisgyblion ac ymwelwyr ac ati. Erbyn diwedd yr uned waith maent wedi casglu gwybodaeth berthnasol i allu cynnig eu hateb personol i'r 'Cwestiwn Mawr' Neulltir amser ar ddiwedd y tymor i drafod y 'Cwestiwn Mawr' a gall y mwyafrif llethol o'r plant wenud hyn yn hyderus, effeithiol a sensitif.
- Mae gwaith y plant a thrafodaethau â hwy, yn dangos fod plant, o oedran ifanc iawn, yn ymwybodol o reolau a bod y rheiny yn amrywio o grefydd i grefydd. Gall y mwyafrif o blant drafod yn naturiol ac eang gan ystyried a pharchu safbwyntiau eraill a'r gwahaniaethau sydd o fewn cymdeithas yn ogystal â mynegi barn eu huanin. Gall rhai plant hŷn esbonio effaith hyn er eu bywydau.
- Cyflwynir ystod o eirfa grefyddol addas yn ystod y gwersi addysg grefyddol a gwelir y plant yn eu mabwysiadu yn rhwydd yn rhan o'u geirfa naturiol er mwyn trafod gwahanol destunau. Maent hefyd yn dod i adnabod mwy-fwy o symbolau crefyddol a deall bod ystyr iddynt.
- O graffu ar lyfrau a chynlluniau gwaith gwelir tystiolaeth helaeth o wahanol agweddau o'r pwnc gan sicrhau fod y cwricwlwm llawn yn cael sylw ar draws yr ysgol a bod gwybodaeth a sgiliau y plant yn dyfnhau wrth iddynt fynd drwy'r ysgol.
- Rhoddir sylw i agweddau o addysg grefyddol yn drawsgwricwlaidd ac wrth ddilyn y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd drwy'r ysgol ac mae gwerthoedd fel rhannu, helpu, dangos empathi yn cael bri yn ein Polisi Ymddygiad a Disgyblaeth ac yn cae eu hybu drwy'r dydd bob dydd, ac mae hyn i'w weld wedi cael effaith bositif ar ymddygiad ac ymagwedd plant. Canmolwyd hyn yn fawr gan Estyn.

Materion i gael sylw

- Parhau i ddatblygu gwybodaeth, ymwybyddiaeth a dealltwriaeth y plant o grefyddau ac arferion crefyddol

Rhagorol		Da	*	Digonol		Anfoddfaol
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?
--

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

- Mae'r holl blant (bwlyddyn D-6) yn derbyn gwrs addysg grefyddol yn wythnosol yn unol â'r gofynion statudol .
- Cynllunir yn y ddau gyfnod allweddol i sicrhau fod holl ofynion y Maes Llafur yn cael sylw haeddiannol a bod y plant yn cael mynediad i'r cwricwlwm cyfan, wedi ei addasu i oed a gallu. ond byddwn yn ei haddasu i gyd-fynd a digwyddiadau cyfoes o fewn yr ysgol, y gymuned neu'r ardal leol fel bod y plant yn cael cyfle i fyfyrio ac ymateb i'r byd o'u cwmpas a bod y pwnc yn dod yn fyw a pherthnasol, yn unol a dull y Cyfnod Sylfaen o gynllunio.
- Mae gan yr athrawon ymwybyddiaeth dda o ofynion y pwnc, wedi mynychu hyfforddiant a chyd-weithio yn agos gyda'r cyn-ymgyngorydd addysg grefyddol gan ddilyn ei harweiniad arbenigol. O arsylwi ar wersi, mae strwythur a dilyniant canmoladwy i wersi yr ysgol gyfan a chyflwynir gwersi o safon dda.
- Defnyddiwn amrywiaeth o ddulliau i gyflwyno y pwnc gan gynnwys cyfleon i'r plant ymchwilio eu huanin, casglu gwybodaeth, rhannu syniadau a thrafod, defnyddio dulliau Asesu ar Gyfer Dysgu, gan ddatblygu sgiliau llythrennedd, meddwl a thechnoleg gwybodaeth ar yr un pryd. Cyflwynwn waith y tymor fel cwestiwn mawr ac erbyn diwedd yr uned o waith cawn gyfle i geisio ateb y cwestiwn.
- Caiff y plant ddefnyddio ac archwilio i ystod o dystiolaeth a ffynonellau crefyddol megis straeon, addoldy, arteffactau, gwefannau a gall y mwyafrif yn CA2 gynllunio a meddwl am gwestiynau da i'w gofyn i ddyfnhau eu dysgu.
- Sicrhawn ddigon o gyfleon i'r plant drafod ac ymateb i gwestiynau sydd yn ymwneud â bywyd bob dydd ac mae'r plant yn barod i rannu eu sylwadau a'u barn gan ymateb yn sensitif i'w gilydd.

Materion i gael sylw

- Cyflwyno mwy o waith Rhifedd drwy Addysg Grefyddol
- Trefnu mwy o ymweliadau e.e i weld addoldai amrywiol a Choleg y Bala

Rhagorol		Da	*	Digonol		Anfoddhaol	
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------	--

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	Nac ydy					
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)							
Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd <ul style="list-style-type: none"> • Cynhelir gwasanaeth cyd-addoli dyddiol, ac mae'r athrawon i gyd yn cymeryd cyfrifoldeb dros hyn. Mae gennym amserlen sydd yn sicrhau amrywiaeth o straeon a negeseuon gan gynnwys rhai Cristnogol, moesol a gwybodaeth o'r newyddion. O ganlyniad mae'r plant yn datblygu eu gwybodaeth o straeon Beiblaidd, yn rhannu syniadau am foesoldeb ac yn gallu dangos dealltwriaeth ac empathi tuag at ddigwyddiadau byd-eang. • Yn y gwasanethau mae cyfleon i'r plant rannu eu syniadau ac ateb cwestiynau, i fyfyrion ac i ganu caneuon crefyddol ac emynau. • Defnyddiwn gannwyll a cherddoriaeth gefndirol i greu awyrgylch arbennig yn y neuadd ar adeg gwasanaeth ac mae'r plant yn wynebu'r gannwyll. Ar ddiwedd y gwasanaeth byddwn un plentyn yn cael 'anfon y gannwyll' a phawb yn cau llygaid am funud o dawelwch i fyfyrion dros ddigwyddiad neu i feddwl am sefyllfa arbennig e.e rhywun sydd yn wael, digwyddiad yn y newyddion. • Trefnir i unigolion o wahanol sefydliadau crefyddol ac elusenuau ddod i gynnal gwasanaethau; e.e daw ein Ficer lleol yn fisol, Nia o Goleg y Bala, Rachael Trobwynt o leiaf yn dymhorol, ac mae unigolion yn dod i siarad am elusennau fel Marie Curie, Masnach Deg ac ati. • Ar adegau penodol o'r flwyddyn bydd plant yr ysgol yn mynychu gwasanaethau cyhoeddus yn eglwys y pentref, e.e adeg y Diolghagrwach, Nadolig a'r Pasg. Trwy hyn maent yn derbyn profiadau gwerthfawr o eistedd a gwranddo ar wasaneath gydag aelodau o'r gymuned, ymddwyn yn briodol mewn addoliad eglwys a chael profi awyrgylch a nawws arbennig. 							
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd <ul style="list-style-type: none"> • Plant i gymeryd mwy o ran mewn addoliad dyddiol e.e creu gweddiau byr-fyfyr, perfformio dramodig ac ati 							
Rhagorol		Da	*	Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: MHOwen (Pennaeth)

Dyddiad: 3/10/14